

ศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย ในเขตโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดอนซี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ

อิสริยา อินท์บุตร,ชินพรรณ รุ่งจิรัชธนบุรณ์,นิรัชยา สิงห์ศรีและปัทมา เกษหอม
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดอนซี

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย ในเขตโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดอนซี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ ตามตัวแปรปัจจัยด้านประชากร มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 159 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาวิเคราะห์ปัจจัยด้านประชากร และระดับการมีส่วนร่วม และใช้สถิติเชิงอนุมานทดสอบสมมุติฐาน(t-test, One way Anova)

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 68.6 ส่วนใหญ่ อยู่ในช่วงอายุ 51-60 ปี ร้อยละ 31.4 การศึกษาส่วนใหญ่ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 66.7 มีรายได้/เดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 79.9 อาชีพส่วนใหญ่ คือ เกษตรกรรม ร้อยละ 70.4 มีลักษณะการเก็บและรวบรวมขยะมูลฝอย ด้วยการคัดแยกขยะแต่ละประเภทเพื่อขายมากที่สุดปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ ไม่มีปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนคิดเป็นร้อยละ 50.30 รองลงมา คือ ภาชนะรองรับขยะไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 26.40 ประเภทมูลฝอยในครัวเรือน ส่วนใหญ่ เป็นถุงพลาสติกที่ใช้แล้วเกิดขึ้นในครัวเรือนมากที่สุด ร้อยละ 30.42

โดยภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอยทั้งหมด 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.23$, S.D.=0.36) พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{x}=3.72$, S.D.=0.62) ด้านที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนคัดแยกขยะมูลฝอย ($\bar{x}=3.04$, S.D.=0.87)

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย จำแนกตามปัจจัยด้านประชากร พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือน ต่างกันมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในคัดแยกขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

สำคัญ : การมีส่วนร่วม/การคัดแยกขยะ/ขยะมูลฝอย

บทนำ

ปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทย นับเป็นปัญหาที่สำคัญและทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2560 มีปริมาณมูลฝอย 26.17 ล้านตัน ได้รับการเก็บขนและนำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลประมาณ 14.8 ล้านตันเท่านั้น ขยะส่วนการนำขยะมูลฝอยชุมชนเพื่อกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่มีประมาณ 4.6 ล้านตัน พ.ศ. 2561 พบว่า มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมได้ทั่วประเทศประมาณ 29.09 ล้านตันได้รับการเก็บขนและนำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ประมาณ 13.6 ล้านตันเท่านั้น ขยะส่วนการนำขยะมูลฝอยชุมชนเพื่อกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่มีประมาณ 3.41 ล้านตัน ขยะมูลฝอยที่เหลือจากการกำจัดจึงเป็นปัญหาเพิ่มขึ้นมากขึ้นทุกปี (กรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2561)

สาเหตุหลักของการเกิดขยะมูลฝอย เกิดจากการเจริญเติบโตทางด้านเทคโนโลยีและการขยายตัวทางเศรษฐกิจการเพิ่มจำนวนประชากรและพฤติกรรมการดำรงชีวิตที่ได้รับอิทธิพลจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ จึงทำให้วิถีภูมิปัญญาแบบพื้นบ้านลดลง และอาจหายไปไหนที่สุดเช่น จากการใช้โถส้วม ไบโตนองบรรจุ/ห่ออาหาร การใช้วัสดุสิ่งปลูกสร้างที่อยู่อาศัยจากธรรมชาติ เป็นต้น แต่ในปัจจุบันมีสิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย ถูกผลิตขึ้นมาเพื่อทดแทนวัสดุจากธรรมชาติ เช่น กระจกพลาสติก ขวดแก้ว ขวดพลาสติก กระเบื้อง เหล็ก ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ ยิ่งใช้มาก ยิ่งเกิดขยะมากขึ้น หากขยะทั้งหมดไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการจัดการได้ทั้งหมด จะส่งผลให้เกิดขยะตกค้างสะสมและเพิ่มปริมาณมากขึ้น จนเป็นปัญหาต่อสิ่งแวดล้อม โดยกระบวนการจัดการขยะมูลฝอยมีหลายขั้นตอน ต้องใช้งบประมาณ เวลา กำลังคน ความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย โดยมีหลายขั้นตอนเริ่มตั้งแต่การลดและคัดแยกขยะ แห่่งกำเนิด การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย การเก็บกัก ขนส่งสู่การแปรสภาพ กำจัดและทำลายต่อไป (อาณัติ ต๊ะปิ่นตา, 2553)

ปริมาณขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้น ทำให้หน่วยงานภาครัฐต้องสูญเสียงบประมาณจำนวนมากในการจัดการขยะที่ไม่เข้าสู่ระบบการจัดการจะส่งผลของกระทบต่อสุขภาพประชาชนและสร้างความเสื่อมโทรมแก่สภาวะแวดล้อมเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงนำโรค เช่น แมลงวัน แมลงสาบยุง ฯลฯ และเป็นที่ซุกซ่อนของหนูและสัตว์อื่น ๆ ส่งกลิ่นเหม็นและก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้ที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียง นอกจากนี้ขยะมูลฝอยที่ตกอยู่หรือถูกทิ้งลงในคูคลองหรือทางระบายน้ำ จะไปสกัดกั้นการไหลของน้ำทำให้แหล่งน้ำสกปรกและเกิดการเน่าเสีย เกิดความเสื่อมโทรมของพื้นดินและอาจเปลี่ยนสภาพทำให้ดินมีคุณสมบัติเป็นดินต้างหรือดินกรดได้ในกรณีนี้ที่น้ำเสียจากกองขยะมูลฝอยไหลลงสู่แหล่งน้ำก็จะทำให้คุณภาพน้ำเสียไป ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นแหล่งน้ำผิวดินหรือแหล่งน้ำใต้ดินล้วนเป็นอันตรายต่อผู้ใช้น้ำและสิ่งที่มีชีวิตที่อาศัยในแหล่งน้ำ เป็นต้น

จากรายงานสถิติปริมาณขยะมูลฝอยทั่วไปในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง มีปริมาณขยะมูลฝอย รวมในปีงบประมาณ 2561 ประมาณ 412.38 ตัน และมีค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะมูลฝอย ประมาณ 143,000 บาท มีปริมาณขยะมูลฝอยรวมในปีงบประมาณ 2562 ประมาณ 300.65 ตัน และมีค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะมูลฝอย ประมาณ 147,000 บาท (รายงานสถิติปริมาณขยะมูลฝอยทั่วไป อบต.ดงบัง)

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะดำเนินการศึกษาแนวทางที่ทำให้ชุมชนบ้านดอนซี ตำบลดงบัง อำเภอสีอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ มีการจัดการคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชนโดยประชาชนมีส่วนร่วม เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน การดำเนินงานคัดแยกขยะ ณ แหล่งกำเนิดรวมถึงการจัดให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดอนซี ซึ่งเป็นองค์กรภาครัฐที่จะให้เกิดการดำเนินงานเพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยและปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย ในเขต รพ.สต.บ้านดอนชี ตำบล ดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย ในเขต รพ.สต.บ้านดอนชี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ ตามตัวแปรปัจจัยด้านประชากร

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย ในเขต รพ.สต.บ้านดอนชี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ มีขอบเขตในการศึกษาดังนี้

1. ขอบเขตพื้นที่ศึกษาและประชากร

ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะ ในเขต รพ.สต.บ้านดอนชี พื้นที่หมู่ 4,8 บ้านเหล่าฝ้าย ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 159 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย ในเขต รพ.สต.บ้านดอนชี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ

3.ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาและเก็บข้อมูล ระยะเวลา 1 เดือน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ หมู่ 4 และ หมู่ 8 บ้านเหล่าฝ้าย ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ โดยใช้ตัวแทนหลังคาเรือนละ 1 คน ในการเก็บข้อมูล จากประชากรหลังคาเรือนทั้งหมด จำนวน 262 หลังคาเรือน กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาโดยการเปิดตาราง เครจซี่และมอร์แกน (krejcie and Morgan organ,1970 อ้างในพวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 159 หลังคาเรือน เมื่อทราบจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลากบ้านเลขที่จากฐานข้อมูลหลังคาเรือนในชุมชน เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างหลังคาเรือนครบตามจำนวนแล้ว ทำการเก็บข้อมูลจากตัวแทนสมาชิกในครัวเรือนหลังที่มีศักยภาพในการตอบแบบสอบถามโดยหลีกเลี่ยงไม่เลือกกลุ่มเด็กและคนชรา เนื่องจากข้อจำกัดด้านการอ่าน และการให้ข้อมูลที่ไม่ชัดเจนทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนไม่ครบถ้วนได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1. คำถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยด้านประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ของครอบครัวต่อเดือน มูลฝอยประเภทใดในครัวเรือนมีมากที่สุด ลักษณะการเก็บและรวบรวมของปัญหาขยะ มูลฝอย แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2. คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการวางแผนคัดแยกขยะ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานคัดแยกขยะ การมีส่วนร่วมในการรับ

ผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล โดยใช้แบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีระดับการวัดเป็นช่วงสเกล (Interval scale) ดังนี้

- คะแนนระดับ 5 หมายถึงมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยมากที่สุด
- คะแนนระดับ 4 หมายถึงมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยมาก
- คะแนนระดับ 3 หมายถึงมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยปานกลาง
- คะแนนระดับ 2 หมายถึงมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยน้อย
- คะแนนระดับ 1 หมายถึงมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยน้อยที่สุด

จากค่าคะแนนสามารถนำมาแปลความหมายระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย เป็น 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การแบ่งกลุ่มตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1971, p 163) กำหนดได้ดังนี้

- ค่าคะแนน 1.00 – 1.80 หมายถึงมีความคิดเห็นน้อยที่สุด
- ค่าคะแนน 1.81 – 2.62 หมายถึงมีความคิดเห็นน้อย
- ค่าคะแนน 2.62 – 3.42 หมายถึงมีความคิดเห็นปานกลาง
- ค่าคะแนน 3.43 – 4.31 หมายถึงมีความคิดเห็นมาก
- ค่าคะแนน 4.42 – 5.00 หมายถึงมีความคิดเห็นมากที่สุด

การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ เมื่อจัดทำแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำแบบสอบถามไปตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือ ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน

1. การหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอที่ปรึกษาแล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) รูปแบบของแบบสอบถาม (Format) ความเหมาะสมด้านภาษา (Wording) ความสมบูรณ์ของความชี้แจงและความเหมาะสมของเวลาในการตอบแบบสอบถามแล้วปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ IOC (Index of item objective congruence) ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

- ให้คะแนน +1 มั่นใจว่าวัดตรงนิยามตัวแปร
- ให้คะแนน 0 ไม่มั่นใจว่าวัดตรงนิยามตัวแปร
- ให้คะแนน -1 มั่นใจว่าวัดไม่ตรงนิยามตัวแปร

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจาก ผู้เชี่ยวชาญและได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรบ้านดอนชี ตำบลดงบัง เนื่องจากมีสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกัน จำนวน 30 ชุด แล้วจึงนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น ค่าความเชื่อมั่น โดยค่าที่ยอมรับได้ มีค่าตั้งแต่ 0.75 ขึ้นไป ซึ่งค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Conbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.83

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ประสานขอความร่วมมือจากผู้นำชุมชนและทีมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเพื่อแจ้งประชาสัมพันธ์การเก็บข้อมูลแบบสอบถามในการวิจัย ตามระยะเวลาที่กำหนด พร้อมตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถามก่อนนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบแบบสอบถามแล้ว ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for window ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเชิงอนุมาน t-test วิเคราะห์เปรียบเทียบตัวแปรอิสระที่มีการจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม และ One way Anova วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแตกต่างของ ตัวแปรอิสระ ที่จำแนกมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป หากพบความแตกต่างจะทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยลักษณะด้านประชากร

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย ในเขตรพ.สต.บ้านดอนซี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 159 คน โดยจำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัวต่อเดือน มูลฝอยประเภทใดในครัวเรือนมีมากที่สุด ลักษณะการเก็บและรวบรวมของปัญหาขยะมูลฝอย นำเสนอโดยวิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่ามัธยฐาน (Median) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละ ของประชาชนในเขต รพ.สต.บ้านดอนซี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามเพศ (N = 159)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	50	31.4
หญิง	109	68.6
รวม	159	100

จากตาราง 1 พบว่าประชาชนในเขต รพ.สต.บ้านดอนซี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 68.6 เพศชาย จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 31.4

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละ ของประชาชนในเขต รพ.สต.บ้านดอนซี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจจังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามอายุ (N = 159)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปีช่วง	8	5.0
ช่วงอายุ 31 – 40 ปี	36	22.6
ช่วงอายุ 41 – 50 ปี	46	28.9
ช่วงอายุ 51 – 60 ปี	50	31.4
อายุ 60 ปี ขึ้นไป	19	11.9
รวม	159	100

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนใน เขตรพ.สต.บ้านดอนชี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 51 - 60 ปี เป็นจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 31.4 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 41 - 50 ปี เป็นจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 28.9 มีน้อยที่สุด ช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปีขึ้นไป เป็นจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละ ของประชาชนในเขต รพ.สต.บ้านดอนชี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามระดับการศึกษา (N = 159)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	106	66.7
มัธยมศึกษาตอนต้น (จบ ม.3)	20	12.6
มัธยมศึกษาตอนปลาย (จบ ม.6)	19	11.9
ประกาศนียบัตร/อนุปริญญา	3	1.9
ปริญญาตรี/หรือเทียบเท่า	11	6.9
รวม	159	100

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนใน เขตรพ.สต.บ้านดอนชี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ ส่วนใหญ่ มีการศึกษาส่วนใหญ่ อยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 มีน้อยที่สุด คือ ประกาศนียบัตร/อนุปริญญา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละ ของประชาชนในเขต รพ.สต.บ้านดอนชี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามรายได้ (N = 159)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ / เดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	127	79.9
10,001 - 20,000 บาท	25	15.7
20,001 - 30,000 บาท	3	1.9
มากกว่า 30,001	4	2.5
รวม	159	100

จากตารางที่ 4 พบว่า ประชาชนในเขต รพ.สต.บ้านดอนชี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ ส่วนใหญ่มีรายได้/เดือน อยู่ในช่วง ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 79.9 รองลงมาคือ มีรายได้อยู่ในช่วง 10,001 - 20,000 บาทจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7 และจำนวนน้อยที่สุดมีรายได้ มากกว่า 30,000 บาท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของประชาชนในเขต รพ.สต.บ้านดอนชี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจจังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามอาชีพ (N = 159)

อาชีพ	ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ		8	5.0
เกษตรกรกรรม		112	70.4
รับจ้างทั่วไป		16	10.1
ค้าขาย		18	11.3
รวม		159	100

จากตารางที่ 5 พบว่า ประชาชนในเขต รพ.สต.บ้านดอนชี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรกรรม จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 70.4 รองลงมา อาชีพค้าขาย จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3 และน้อยที่สุด คือ อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของประชาชนในเขตรพ.สต.บ้านดอนชี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตาม ประเภทมูลฝอยในครัวเรือน (N = 159)

ประเภทมูลฝอยในครัวเรือน	ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เศษพืชผัก ผลไม้ และเศษอาหาร		48	30.20
กิ่งไม้ ใบไม้ หญ้าแห้ง เศษวัชพืช		51	32.10
เศษถุงพลาสติกทุกชนิด		54	34.00
ขวดพลาสติกทุกชนิด		3	1.90
ขวดแก้วทุกชนิดจากการบรรจุเครื่องดื่มขวดซอสปรุงรส		2	1.30
เศษโลหะ กระจังอะลูมิเนียม เศษเหล็ก		1	0.6
รวม		159	100

จากตารางที่ 6 พบว่า ประชาชนในเขต รพ.สต.บ้านดอนชี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ ส่วนใหญ่มีมูลฝอยประเภทถุงพลาสติกทุกชนิด เกิดขึ้นในครัวเรือนมากที่สุด จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 34 รองลงมา คือ ประเภทกิ่งไม้ใบหญ้า จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 32.1 และน้อยที่สุด คือ ประเภทเศษโลหะ กระจังอะลูมิเนียม เศษเหล็ก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของประชาชนในเขต รพ.สต.บ้านดอนชี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตาม ลักษณะการเก็บและรวบรวมมูลฝอย (N = 159)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะการเก็บและรวบรวมมูลฝอย		
เก็บรวบรวมลงถังขยะไม่ได้แยกประเภทขยะ	17	10.70
คัดแยกขยะเปียก ขยะแห้งใส่ถุงขยะก่อนทิ้งลงถังขยะ	50	31.40
คัดแยกขยะแต่ละประเภท เพื่อขายสร้างมูลค่า	82	51.60
รวบรวมในบริเวณบ้านและเผาทำลาย	10	6.30
รวม	159	100

จากตาราง 7 พบว่า ประชาชนในเขต รพ.สต.บ้านดอนชี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ ส่วนใหญ่มีลักษณะการเก็บและรวบรวมขยะมูลฝอยด้วยการคัดแยกขยะแต่ละประเภทเพื่อขายมากที่สุด จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 51.60 รองลงมา คือ คัดแยกขยะเปียก ขยะแห้งใส่ถุงขยะก่อนทิ้งลงถังขยะจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 31.40 และน้อยที่สุด คือ รวบรวมในบริเวณบ้านและเผาทำลาย จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.30

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของประชาชนในเขต รพ.สต.บ้านดอนชี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตาม ปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ (N = 159)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน		
ขยะบริเวณหน้าบ้านล้นถัง	6	3.80
ถังขยะในหมู่บ้านส่งกลิ่นเหม็น	4	2.50
เศษขยะหล่นสกปรกบริเวณถังขยะ	5	3.10
ภาชนะรองรับขยะไม่เพียงพอ	42	26.40
มีการเผาขยะของเพื่อนบ้านในพื้นที่ ส่งกลิ่นเหม็น ฯลฯ	22	13.80
ปัญหาอื่นๆ ระบุเพิ่มเติม (ไม่พบปัญหา)	80	50.30
รวม	159	100

จากตารางที่ 8 พบว่า ประชาชนในเขต รพ.สต.บ้านดอนชี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ ส่วนใหญ่มีปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนมากที่สุด คือ ประชาชนในชุมชนไม่มีปัญหาจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 50.30 รองลงมา ประชาชนมีปัญหา ในเรื่องของภาชนะรองรับขยะไม่เพียงพอ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 26.40 และน้อยที่สุด คือ ถังขยะในหมู่บ้านส่งกลิ่นเหม็น จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย

โดยภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอยในเขต รพ.สต.บ้านดอนซี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.62) ด้านที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนคัดแยกขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 3.04$, S.D. = 0.87) ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอยในเขต รพ.สต.บ้านดอนซี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ (N = 159)

การมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	ระดับ
การวางแผนคัดแยกขยะมูลฝอย	3.04	0.87	ปานกลาง
การดำเนินงานคัดแยกขยะมูลฝอย	3.08	0.89	ปานกลาง
รับผลประโยชน์	3.72	0.62	มาก
การติดตามประเมินผล	3.09	0.71	ปานกลาง
ภาพรวม	3.23	0.36	ปานกลาง

ด้านที่ 1 การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนคัดแยกขยะมูลฝอยแยกตามรายชื่อ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน (S.D.) พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการมีส่วนร่วมด้านการวางแผนคัดแยกขยะมูลฝอยมากที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการด้านการจัดการขยะในชุมชน เพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดี และสามารถสร้างพื้นฐานความเข้มแข็งให้ชุมชนเกิดสามัคคีในการจัดการปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 1.01) รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบการจัดการมูลฝอย/คัดแยกขยะของชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.84) และน้อยที่สุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการแบ่งภาระ หน้าที่ ความรับผิดชอบในการดำเนินงานคัดแยกขยะในชุมชน เช่น ธนาคารขยะ การทำน้ำหมักชีวภาพ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.69$, S.D. = 1.31) ดังตาราง 10

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน (S.D.) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชน (N = 159)

ที่	การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนคัดแยกขยะมูลฝอย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนออุปสรรคและสาเหตุของปัญหาในการแก้ไขขยะในชุมชน	3.01	1.21	ปานกลาง
2.	ท่านร่วมวางแผนการหาแนวทางการจัดการปัญหาขยะในชุมชน เช่น ธนาคารขยะ กองทุนขยะ การนำขยะกลับมาใช้	2.72	1.15	ปานกลาง
3.	ท่านมีส่วนร่วมในการแบ่งภาระ หน้าที่ ความรับผิดชอบในการดำเนินงานคัดแยกขยะในชุมชน เช่น ธนาคารขยะ การทำน้ำหมักชีวภาพ	2.69	1.31	ปานกลาง
4.	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัดหรือเกณฑ์ความสำเร็จของการดำเนินงานคัดแยกขยะมูลฝอยร่วมกับหน่วยงานของรัฐ/อบต.	2.72	1.24	ปานกลาง

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน (S.D.) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชน (N = 159) (ต่อ)

ที่	การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนคัดแยกขยะมูลฝอย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
5.	ท่านเข้าร่วมการประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมต่างๆ รวมถึงปัญหาขยะในชุมชน	2.76	1.21	ปานกลาง
6.	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบการจัดการมูลฝอย/คัดแยกขยะของชุมชน	3.68	0.84	มาก
7.	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการด้านการจัดการขยะในชุมชนเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดี และสามารถสร้างพื้นฐานความเข้มแข็งให้ชุมชนเกิดสามัคคีในการจัดการปัญหาต่างๆ ในชุมชน	3.70	1.01	มาก
	รวม	3.04	0.87	ปานกลาง

ด้านที่ 2 การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงานคัดแยกขยะมูลฝอยแยกตามรายข้อ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน (S.D.) พบว่าค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงานคัดแยกขยะมูลฝอยมากที่สุด คือ ท่านคัดแยกขยะที่สามารถจำหน่ายได้ เช่น ขวดแก้ว ขวดพลาสติก กระดาษแข็ง ฯลฯ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.76) รองลงมา คือท่านเข้าร่วมกิจกรรมการทำความสะอาดในชุมชนทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรม เช่น โครงการบ้านน่าอยู่สิ่งแวดล้อมน่ามอง กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้นมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 1.01) และน้อยที่สุดคือ ท่านนำถุงผ้าหรือภาชนะอื่นไปตลาดเพื่อใส่ของแทนการใส่ถุงพลาสติก มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.39$, S.D. = 1.07) ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน (S.D.) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชน (N = 159)

ที่	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานคัดแยกขยะมูลฝอย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
8.	ท่านคัดแยกขยะที่สามารถจำหน่ายได้ เช่น ขวดแก้ว ขวดพลาสติก กระดาษแข็ง ฯลฯ	4.11	0.76	มาก
9.	ท่านนำถุงผ้าหรือภาชนะอื่นไปตลาดเพื่อใส่ของแทนการใส่ถุงพลาสติก	2.39	1.07	ปานกลาง
10.	ท่านเชิญชวนเพื่อนบ้านคัดแยกขยะ และเข้าร่วมการดำเนินงานคัดแยกขยะในชุมชน เช่น การขายขยะรีไซเคิล	2.65	1.15	ปานกลาง
11.	ท่านเข้าร่วมการทำน้ำหมักชีวภาพจากขยะมูลฝอยประเภทเศษผัก ผลไม้ เศษอาหาร ของชุมชน เพื่อการลดปริมาณขยะในชุมชน	3.26	1.51	ปานกลาง

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน (S.D.) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชน (N = 159) (ต่อ)

ที่	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานคัดแยกขยะมูลฝอย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
12.	มีการคัดแยกมูลฝอยภายในครัวเรือนเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่	2.81	1.43	ปานกลาง
13.	ท่านเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนการจัดทำโครงการด้านการจัดการขยะในชุมชน	2.98	1.21	ปานกลาง
14.	ท่านเข้าร่วมอบรมและฝึกปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานราชการ/อบต. เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	2.60	1.48	ปานกลาง
15.	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมการทำความสะอาดในชุมชนทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรม เช่น โครงการบ้านน่าอยู่สิ่งแวดล้อมน่ามอง กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น	3.85	0.94	มาก
	รวม	3.08	0.89	ปานกลาง

ด้านที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์แยกตามรายชื่อ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน (S.D.) พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์มากที่สุด คือ การดำเนินงานแก้ไขปัญหามลพิษ ทำให้สิ่งแวดล้อมในชุมชนของท่านดูเป็นระเบียบ สะอาดตามากขึ้นมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.67) รองลงมา คือท่านได้รับประโยชน์จากการจัดการขยะตามโครงการของ อบต. เช่น ธนาคารขยะ หมู่บ้านน่าอยู่สิ่งแวดล้อมน่ามอง เป็นต้น มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.71) และน้อยที่สุดคือ ท่านมีรายได้จากการนำขยะมูลฝอยบางประเภทไปขายมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$, S.D. = 1.35) ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน (S.D.) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของประชาชน (N = 159)

ที่	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
16.	การดำเนินงานแก้ไขปัญหามลพิษ ทำให้สิ่งแวดล้อมในชุมชนของท่านดูเป็นระเบียบ สะอาดตามากขึ้น	4.06	0.67	มาก
17.	ท่านได้รับประโยชน์จากการจัดการขยะตามโครงการของ อบต. เช่น ธนาคารขยะ หมู่บ้านน่าอยู่สิ่งแวดล้อมน่ามอง เป็นต้น	4.05	0.71	มาก
18.	ท่านได้ประโยชน์จากการทำปุ๋ยหมัก/น้ำหมักชีวภาพ เช่น รดผัก ล้างห้องน้ำ เป็นต้น	3.57	1.14	มาก
19.	อบต.มีการเก็บขนขยะที่เหมาะสม	3.92	0.70	มาก
20.	ท่านมีรายได้จากการนำขยะมูลฝอยบางประเภทไปขาย	3.01	1.35	ปานกลาง
	รวม	3.72	0.62	มาก

ด้านที่ 4 การมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผลแยกตามรายชื่อ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน (S.D.) พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผลมากที่สุด คือ ชุมชนมีเกณฑ์การประเมินความสำเร็จ ของโครงการคัดแยกขยะ เช่น จำนวนประชาชนที่เข้ากิจกรรมธนาคารขยะ ปริมาณขยะที่ลดลงในแต่ละวัน การนำปุ๋ยหมัก/น้ำหมักไปใช้ในกิจกรรมต่างๆ ในปริมาณที่มากขึ้น การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.91) รองลงมา คือท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลของกิจกรรมเพื่อลดขยะมูลฝอยในชุมชน เช่น การคัดแยกขยะ การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19$, S.D. = 1.11) และน้อยที่สุดคือ ท่านทราบถึงนโยบาย กฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.71$, S.D. = 1.05) ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน (S.D.) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชน (N = 159)

ที่	การมีส่วนร่วมในการการติดตามประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
21.	ท่านมีส่วนร่วมกับหน่วยงานของรัฐ/อบต.ในการสรุปผลการดำเนินงานคัดแยกขยะในชุมชน	2.88	0.96	ปานกลาง
22.	ชุมชนมีเกณฑ์การประเมินความสำเร็จ ของโครงการคัดแยกขยะ เช่น จำนวนประชาชนที่เข้ากิจกรรมธนาคารขยะ ปริมาณขยะที่ลดลงในแต่ละวัน การนำปุ๋ยหมัก/น้ำหมักไปใช้ในกิจกรรมต่างๆ ในปริมาณที่มากขึ้น	3.47	0.91	ปานกลาง
23.	ท่านทราบข้อมูลสถานการณ์ปริมาณขยะในชุมชน ก่อนและหลังการดำเนินโครงการคัดแยกขยะ	2.88	0.96	ปานกลาง
24.	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลของกิจกรรมเพื่อลดขยะมูลฝอยในชุมชน เช่น การคัดแยกขยะ การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ	3.19	1.11	ปานกลาง
25.	ท่านทราบถึงนโยบาย กฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	2.71	1.05	ปานกลาง
26.	ท่านช่วยประชาสัมพันธ์ผลของการดำเนินงานหรือความสำเร็จของการจัดการมูลฝอยในชุมชน เช่น การสร้างมูลค่า/ประโยชน์ของการคัดแยกขยะมูลฝอย และการนำกลับไปใช้ใหม่ให้เกิดประโยชน์	2.92	1.04	ปานกลาง
	รวม	3.09	0.71	ปานกลาง

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านประชากรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย

ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างปัจจัยด้านประชากรกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอยโดยวิธีการทดสอบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติ t-test และทดสอบความแปรปรวน โดยใช้สถิติ One Way Anova

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกันจะมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยแตกต่างกัน

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย เขตรพ.สต.บ้านดอนซี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามเพศ (N=159)

การมีส่วนร่วม	$\bar{X}$		t	Sig
	ชาย	หญิง		
1.การวางแผนคัดแยกขยะมูลฝอย	3.27	2.93	2.31	.022
2.การดำเนินงานคัดแยกขยะมูลฝอย	3.39	2.94	3.27	.001
3.รับผลประโยชน์	3.82	3.68	1.40	.163
4.ติดตามประเมินผล	3.13	3.07	.489	.625
รวม	3.40	3.15	2.14	.034

P <.05

จากตารางที่ 14 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับระดับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในเขต รพ.สต.บ้านดอนซี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ จากการวิเคราะห์ด้วยสถิติ t-test พบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t = 2.14, sig = .034) และมีค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมของเพศชายมากกว่าเพศหญิง ($\bar{X}$ = 3.40, $\bar{X}$ = 3.15) และเมื่อวิเคราะห์รายด้าน พบว่า ด้านวางแผนการคัดแยกขยะมูลฝอยติดเชื่อ (t = 2.31, sig = .022) และด้านการดำเนินงานคัดแยกขยะมูลฝอย (t = 3.27, sig = .001) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกันจะมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยแตกต่างกัน

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย เขตรพ.สต.บ้านดอนซี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามอายุ (N=159)

การมีส่วนร่วม	$\bar{X}$					F	Sig
	ต่ำกว่า 30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51-60 ปี	60 ปีขึ้นไป		
1.การวางแผนคัดแยกขยะมูลฝอย	3.09	3.02	2.98	3.25	2.66	1.72	.149
2.การดำเนินงานคัดแยกขยะมูลฝอย	3.27	3.09	3.06	3.23	2.65	1.55	.190
3.รับผลประโยชน์	3.60	3.74	3.74	3.80	3.47	1.05	.381
4.ติดตามประเมินผล	3.31	3.11	2.93	3.32	2.69	3.82	.005

P <.05

จากตารางที่ 15 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างอายุ กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย เขต รพ.สต.บ้านดอนซี ตำบลดงบังอำเภอเสี้ออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า ในด้านการติดตามประเมินผลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำด้านที่มีความแตกต่างกัน ไปเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยสถิติ ANOVA ตามวิธีของ LSD ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบรายคู่ระหว่างอายุกับระดับการมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผลของประชาชน ในเขตรพ.สต.บ้านดอนซี ตำบลดงบังอำเภอเสี้ออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ(N=159)

การมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผล	$\bar{x}$	ต่ำกว่า 30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51-60 ปี	60 ปีขึ้นไป
		3.31	3.11	2.93	3.32	2.69
ต่ำกว่า 30 ปี	3.31				.620*	
อายุ 31 - 40 ปี	3.11				.418*	
อายุ 41 - 50 ปี	2.93					
อายุ 51 - 60 ปี	3.32			.385*		
อายุ 60 ปี ขึ้นไป	2.69				.627*	

* P <.05

จากตารางที่ 16 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับอายุกับระดับการมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผล จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ พบว่าอายุต่างกันมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 มีจำนวน 4 คู่ ได้แก่ คู่ที่ 1 คือ กลุ่มอายุ 30 ปี ขึ้นไป มีค่าเฉลี่ย สูงกว่ากลุ่มอายุ 60 ปี ขึ้นไป คู่ที่ 2 คือ กลุ่มอายุ 41- 50 ปี มีค่าเฉลี่ย สูงกว่ากลุ่ม60 ปี ขึ้นไป คู่ที่ 3 คือ กลุ่มอายุ 51- 60 ปี มีค่าเฉลี่ย สูงกว่ากลุ่ม 41- 50 ปี และคู่ที่ 4 คือ กลุ่มอายุ 51- 60 ปี มีค่าเฉลี่ย สูงกว่ากลุ่ม 60 ปี ขึ้นไป

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยแตกต่างกัน

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย เขตรพ.สต.บ้านดอนซี ตำบลดงบัง อำเภอเสี้ออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามระดับการศึกษา (N=159)

การมีส่วนร่วม	$\bar{x}$					F	Sig
	ประถมศึกษา	มัธยมต้น	มัธยมปลาย	อนุปริญญา	ปริญญาตรี		
1.การวางแผนคัดแยกขยะมูลฝอย	2.96	3.12	3.35	3.00	3.16	.92	.555
2.การดำเนินงานคัดแยกขยะมูลฝอย	2.91	3.24	3.52	3.46	3.55	3.33	.012
3.รับผลประโยชน์	3.65	3.84	3.92	4.00	3.75	1.11	.356
4.ติดตามประเมินผล	3.04	3.08	3.09	3.39	3.45	1.00	.412

P <.05

จากตารางที่ 17 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างระดับการศึกษากับระดับการมีส่วนร่วมร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย เขต รพ.สต.บ้านดอนซี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า ในด้านการดำเนินงานคัดแยกขยะมูลฝอยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำด้านที่มีความแตกต่างกัน ไปเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยสถิติ ANOVA ตามวิธีของ LSD ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบรายคู่ระหว่างระดับการศึกษากับระดับการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงานคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในเขต รพ.สต.บ้านดอนซี ตำบลดงบังอำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ (N=159)

การมีส่วนร่วม ด้านการดำเนินงานคัดแยก ขยะมูลฝอย	$\bar{x}$				
	ประถม ศึกษา	มัธยม ต้น	มัธยม ปลาย	อนุ ปริญญา	ปริญญา ตรี
	2.91	3.24	3.52	3.46	3.55
1. ประถมศึกษา	2.91				
2. มัธยมตอนต้น.	3.24				
3.มัธยมตอนปลาย	3.52	.608*			
4.อนุปริญญา	3.46				
5.ปริญญาตรี	3.55	.634*			

* P <.05

จากตารางที่ 18 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับการศึกษากับระดับการมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผล จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่ พบว่า ระดับการศึกษา ต่างกันมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงานคัดแยกขยะมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ คู่ที่ 1 คือ กลุ่มการศึกษาระดับมัธยมมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าเฉลี่ย สูงกว่ากลุ่มการศึกษาระดับประถมศึกษา คู่ที่ 2 คือ กลุ่มการศึกษาระดับปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ย สูงกว่ากลุ่มการศึกษาระดับประถมศึกษา

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันจะมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยแตกต่างกัน

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย เขต รพ.สต.บ้านดอนซี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามรายได้/เดือน (N=159)

การมีส่วนร่วม	$\bar{x}$				F	Sig
	ต่ำกว่า 10,000	10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,000 ขึ้นไป		
1.การวางแผนคัดแยกขยะมูลฝอย	2.98	3.43	3.57	2.07	4.17	.007
2.การดำเนินงานคัดแยกขยะมูลฝอย	2.98	3.61	3.29	2.78	3.87	.011
3.รับผลประโยชน์	3.70	3.91	3.87	3.05	2.49	.062
4.ติดตามประเมินผล	3.00	3.48	3.44	2.96	1.00	.015

P <.05

จากตารางที่ 19 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างรายได้/เดือน กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย เขตพ.สท.บ้านดอนซี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า ด้านการวางแผนคัดแยกขยะมูลฝอย ด้านการดำเนินงานคัดแยกขยะมูลฝอยและด้านการติดตามประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำด้านที่มีความแตกต่างกัน ไปเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยสถิติ ANOVA ตามวิธีของ LSD ดังนี้

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบรายคู่ระหว่างรายได้กับระดับการมีส่วนร่วมด้านการวางแผนคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตพ.สท.บ้านดอนซี ตำบลดงบังอำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ (N=159)

การมีส่วนร่วม		ต่ำกว่า 10,000	10,001-20,000 บาท	20,001-30,000 บาท	30,000 บาท ขึ้นไป
ด้านการวางแผนคัดแยก					
ขยะมูลฝอย	$\bar{x}$	2.98	3.43	3.57	2.07
ต่ำกว่า 10,000 บาท	2.98				.91*
10,001-20,000 บาท	3.43	.45*			1.36*
20,001-30,000 บาท	3.57				1.50*
30,000 บาท ขึ้นไป	2.07				

P <.05

จากตารางที่ 20 เมื่อทดสอบความแตกต่างของรายได้ กับระดับการมีส่วนร่วมด้านการวางแผนคัดแยกขยะมูลฝอย จำแนกตามรายได้ เป็นรายคู่ พบว่า รายได้ต่างกันมีส่วนร่วมด้านการวางแผนคัดแยกขยะมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 มีจำนวน 4 คู่ ได้แก่ คู่ที่ 1 คือ กลุ่มรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้ 30,000 บาท ขึ้นไป คู่ที่ 2 คือ กลุ่มที่มีรายได้ 10,001-20,000 บาท มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า กลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท คู่ที่ 3 คือ กลุ่มที่มีรายได้ 10,001-20,000 บาทมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า กลุ่มที่มีรายได้ 30,000 บาท ขึ้นไป และคู่ที่ 4 คือ กลุ่มอายุ คือ กลุ่มที่มีรายได้ 20,001-30,000 บาทมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า กลุ่มที่มีรายได้ 30,000 บาท ขึ้นไป

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบรายคู่ระหว่างรายได้กับระดับการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงานคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตพ.สท.บ้านดอนซี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ (N=159)

การมีส่วนร่วม		ต่ำกว่า 10,000	10,001-20,000 บาท	20,001-30,000 บาท	30,000 บาท ขึ้นไป
ด้านการดำเนินงานคัดแยก					
ขยะมูลฝอย	$\bar{x}$	2.98	3.61	3.29	2.78
ต่ำกว่า 10,000 บาท	2.98				
10,001-20,000 บาท	3.61	.630*			
20,001-30,000 บาท	3.29				
30,000 บาท ขึ้นไป	2.78				

P <.05

จากตารางที่ 21 เมื่อทดสอบความแตกต่างของรายได้ กับระดับการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน คัดแยกขยะมูลฝอย จำแนกตามรายได้ เป็นรายคู่ พบว่า รายได้ต่างกันมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงานคัดแยกขยะมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ได้แก่ กลุ่มที่มีรายได้ 10,001-20,000 บาท มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า กลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบรายคูระหว่างรายได้กับระดับการมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผลของประชาชน ในเขตรพ.สต.บ้านดอนชี ตำบลดงบังอำเภอสีอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ (N=159)

การมีส่วนร่วม ด้านการติดตามประเมินผล	$\bar{x}$	ต่ำกว่า 10,000	20,001-30,000 บาท	20,001-30,000 บาท	30,000 บาท ขึ้นไป
		ต่ำกว่า 10,000 บาท	20,001-30,000 บาท	20,001-30,000 บาท	30,000 บาท ขึ้นไป
	$\bar{x}$	3.00	3.48	3.44	2.96
ต่ำกว่า 10,000 บาท	3.00				
10,001-20,000 บาท	3.48	.476*			
20,001-30,000 บาท	3.44				
30,000 บาท ขึ้นไป	2.96				

P < .05

จากตารางที่ 22 เมื่อทดสอบความแตกต่างของรายได้ กับระดับการมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผล จำแนกตามรายได้ เป็นรายคู่ พบว่า รายได้ต่างกันมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผล ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ได้แก่ กลุ่มที่มีรายได้ 10,001-20,000 บาท มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า กลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันจะมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยแตกต่างกัน

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย เขตรพ.สต.บ้านดอนชี ตำบลดงบัง อำเภอสีอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามอาชีพ (N=159)

การมีส่วนร่วม	$\bar{x}$				F	sig
	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	เกษตรกร กรรม	รับจ้าง ทั่วไป	ค้าขาย		
1.การวางแผนคัดแยกขยะมูลฝอย	2.73	3.11	2.97	2.78	1.16	.328
2.การดำเนินงานคัดแยกขยะมูลฝอย	3.03	3.12	3.17	2.76	.89	.448
3.รับผลประโยชน์	3.30	3.76	3.72	3.69	1.37	.253
4.ติดตามประเมินผล	3.23	3.10	3.21	2.84	.99	.401

P < .05

จากตารางที่ 23 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างอาชีพกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย เขตรพ.สต.บ้านดอนชี ตำบลดงบัง อำเภอสีอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ประชาชนในเขตรพ.สต.บ้านดอนซี ตำบลดงบัง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ ประเภทมูลฝอยในครัวเรือน ส่วนใหญ่ คือ เศษถุงพลาสติกทุกชนิด มีลักษณะการเก็บและรวบรวมขยะมูลฝอยด้วยการคัดแยกขยะแต่ละประเภทเพื่อขายมากที่สุด ไม่นิยมรวบรวมขยะไว้ในบริเวณบ้านและเผาทำลายน้อยที่สุด ปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอยในชุมชน ส่วนปัญหามากที่สุด คือ ถังรองรับขยะไม่เพียงพอ อาจเป็นเพราะว่า ขยะส่วนใหญ่ในชุมชนเป็นขยะเศษถุงพลาสติก ซึ่งขยะประเภทนี้มีทุกบ้านและเกิดขึ้นทุกวันซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปวันพัชร์บุญยะชัยชนะ(2552) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่าประชาชนไม่เห็นความสำคัญในการแยกขยะก่อนที่จะนำไปทิ้งหรือกำจัด เมื่อขยะมีปริมาณมากประชาชนเห็นว่า เป็นการเสียเวลาในการแยกขยะก่อนทิ้ง นอกจากนั้นเทศบาลยังขาดแนวทางและขาดการส่งเสริมให้ประชาชนร่วมมือในการแยกขยะ ขาดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการแยกขยะ ขาดการรณรงค์และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจในการจัดการขยะอย่างถูกต้องแก่ประชาชน

ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย ประชาชนมีส่วนร่วมระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ พิศิพร ทศนา, โชติ บดีรัฐ(2558) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลกพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะประชาชนมีความเข้าใจว่าการดำเนินงานเป็นหน้าที่ของภาครัฐในการจัดการขยะมูลฝอย

เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยลักษณะด้านประชากรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ รายได้ ต่างกัน จะมีระดับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า เป็นโครงการที่เพศชายเป็นผู้เข้าร่วมโครงการ เห็นผลประโยชน์มากกว่าเพศหญิง กลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี มีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอื่น อาจเพราะว่ากลุ่มอายุนี้นี้พลกำลัง มีศักยภาพในการเข้าร่วมโครงการสามารถทำความเข้าใจในกิจกรรมได้มากกว่า ระดับการศึกษา ปริญญาตรี มีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอื่น อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มนี้มีความรู้ความสามารถเข้าใจในการคัดแยกขยะ ตระหนักถึงสิ่งที่จะตามมา ประชาชนที่มีรายได้ 20000 – 30000 บาท มีส่วนร่วมมากที่สุดอาจเป็นเพราะว่า ระบบการจัดการที่ดี ไม่ชอบให้บ้านเรือนสกปรกรกรุงรัง เห็นความสำคัญในการคัดแยกขยะ เช่น มีเงินจ้างแม่บ้านในการจัดการ ทำความสะอาดบ้านเรือนไม่สอดคล้องกับฉัตรชัย นวลเพ็ญ(2549) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดในภาพรวม พบว่าไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับ 0.05 ในปัจจัย เพศ อายุและการศึกษาของประชาชนที่ต่างกันจะมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านการปฏิบัติ และด้านผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง แต่สอดคล้องกับปัจจัย ด้านเพศ ที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ศุภัศร์มา ยี่สุนศรี(2554) ศึกษาเรื่องผลของความรู้และเจตคติที่มีผลต่อการจัดการมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลฉลุง อำเภอมืองสตูล จังหวัดสตูลพบว่าส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการมูลฝอยของประชาชน ได้แก่ อาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) ส่วนปัจจัยด้านเพศ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพทางสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการจัดการมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} > 0.05$)

ข้อยุติ

สรุปได้ว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย จำแนกตามปัจจัยด้านประชากร พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือน ต่างกันมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

1. เทศบาลควรมีถังขยะในชุมชนแยกประเภทขยะและเพียงพอเพื่อง่ายต่อการจัดการ
2. รพ.สต.บ้านดอนชี ควรเพิ่มมาตรการในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนเห็นความสำคัญ และเข้ามามีส่วนร่วมในทุกๆกิจกรรม โดยเฉพาะด้านการวางแผนการลดการใช้ขยะ การดำเนินงานคัดแยก และการประเมินติดตามผลการคัดแยกขยะมูลฝอย เพื่อเป็นการสร้างการมีส่วนร่วม ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการขยะ สามารถลดปริมาณขยะในชุมชน สร้างมูลค่าจากการคัดแยกขยะ ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมที่ดีต่อชุมชน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาปัจจัยด้านต่างๆ ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย เช่น ความพึงพอใจ แรงจูงใจ เป็นต้น
2. ควรสร้างกระบวนการวิจัย จากการทำประชาคมหมู่บ้าน ตั้งแต่ประเด็นปัญหา การคิด ริเริ่ม ปัญหา การวางแผน การดำเนินงาน การตัดสินใจ รวมถึงการติดตามประเมินผล เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และเกิดการดำเนินงานที่ยั่งยืนในชุมชนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้คำแนะนำเป็นอย่างดี ขอขอบคุณนายอภิศักดิ์ อินทร์บุตร สาธารณสุขอำเภอลืออำนาจ ที่ให้การสนับสนุนงานวิชาการเพื่อพัฒนางานสาธารณสุขของหน่วยงาน ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่รพ.สต.บ้านดอนชี และกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน ที่ทำให้ การวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2548). แนวทางและข้อกำหนดเบื้องต้นการลดและใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- กรมควบคุมมลพิษ. (2556). รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทยปี 2555. กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- กรมควบคุมมลพิษ. (2559).แผนจัดการมลพิษพ.ศ. 2555-2559. กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- กรรณิการ์ ชูจันทร์. (2554). ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จุฬารัตน์ ตาแก้ว. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดปริมาณขยะของชุมชนบ้านนางลาด ตำบลคูหาสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง. ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต (วิชาการส่งเสริมสุขภาพ). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฉัตรชัย นวลเพ็ญ. (2549). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัยวิทยาเขตอีสาน
- นัยนา เดชะ. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ตำบลเสม็ด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ปวันพัชร์ บุญยะชัยชนะ. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิริยต์มวารณพฤกษ์. (2555).การปรับปรุงนโยบายการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศไทย. ปรัชญาดุสิตบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อมมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พิศิพร ทศนา และโชติ บดีรัฐ. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมสัมมนาวิชาการนำเสนองานวิจัยระดับชาติ เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 15
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 8, กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2548). บทสรุปผู้บริหารโครงการศึกษาการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนและขยะมูลฝอยอันตรายชุมชนระดับประเทศ กรุงเทพฯ: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- สำนักสิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานคร. (2556). คู่มือแนวทางจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน. กรุงเทพมหานคร: มาตการพิมพ์.
- สร้อยญาติันศิริ. (2554). การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแพร่ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- ศุภศรีมา ยี่สุนศรี. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และเจตคติ กับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลุง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

อาณัติตะปินตา. (2553). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

A.Imam, B.Mohammed, D.C.Wilson, C.R.cheeseman. (2008). Solid waste management in Abuja, Nigeria. Waste Management Vol.28: p 468–472

Best B.S. (1971). Handbook on Formative and Summative Evaluation of Study of Learning. New York: Science press: p 163

Boadi and Kuitunen. (2003). Enviromental Management and Sustainable Development.Vol. 4, No.1.

Cohen, John M and Norman T Uphoff. (1980). Participation’s Place in Rural Develop: Seeking clarity Through Specificity”. World Development.

Gupta, R. Boojh. (2006). Biomedical waste management practices at Balrampur Hospital, Lucknow, India.Waste Management: 24: 584-591

ThaniyaKaosol. (2009). Sustainable Solutions for Municipal Solid Waste Management in Thailand. World Academy of Science, Engineering and Technology International Journal of Environmental, Chemical, Ecological, Geological and Geophysical Engineering Vol:3, No:12, 2009: 399-404